

ŘÁD PLEMENNÉ KNIHY

plemene Slovenský teplokrevník chovaný v České republice

I. Současné postavení chovu koní a jeho význam

Kůň provázel člověka od počátků civilizace a byl s ním existenčně úzce spjatý. Vztah člověka a koně se formoval po tisíce let a snad proto má kůň v lidských očích mezi všemi hospodářskými zvířaty výjimečné postavení. S rozvojem techniky ztratil kůň své dříve nenahraditelné postavení v hospodářství i vojenství a jeho využití se přesunulo spíše do sféry společenské a do sféry využití volného času. V současném světě moderní techniky infiltrace koní do lidské společnosti pomáhá řešit negativní důsledky a neduhy moderní společnosti zejména při formování mladé generace ve věku, kdy ve zvýšené míře hrozí nebezpečí kriminalizace a drogových i jiných závislostí. Toto společenské postavení koně je velmi významné a zřejmě ne dosud plně doceněné.

Produktem chovu jezdeckých plemen koní je kůň určený pro vyžití lidí ve sportu a ve volném čase, následně pak jeho vyselektované produkty a produkty vyřazené ze sportu a chovu jsou využity v potravním řetězci. Chov koní pro jezdecké a sportovní účely ačkoli plní i jiné funkce než ostatní hospodářská zvířata spadá jednoznačně do oblasti zemědělské výroby resp. prvovýroby. V současných ekonomických a enviromentálních podmínkách spojené Evropy se pro Českou republiku chov koní jeví jako jedno z nejperspektivnějších odvětví zemědělské resp. živočišné výroby. Zejména svým nevýrobním charakterem, velkým rozpětím realizační ceny svých produktů, údržbou krajiny a vytvářením nových pracovních příležitostí na venkově je jako perspektivní rozvojový program velmi zajímavý.

II. Základní aspekty řádu plemenné knihy

II.1. Právním základem řádu plemenné knihy je zákon č.154/2000 Sb. o šlechtění, plemenitbě a evidenci k hospodářským zvířat a vyhlášky MZe ČR, kterými se provádějí některá ustanovení citovaného zákona, dále jsou závazné předpisy Chovný cíl a Šlechtitelský program.

II.2. Označení Plemenné knihy (dále PK) slovenský teplokrevník chovaný v ČR je CS.

II.3. Plemenná kniha se zabývá chovem koní určených především pro klasické sportovní disciplíny v jezdeckém sportu.

II.4. Nositelem PK CS je Svaz chovatelů slovenského teplokrevníka v ČR, IČO 64242544.

II.5. V rámci České republiky je zřízena a vedena jedna plemenná kniha pro populaci Slovenského teplokrevníka. Plemenná kniha se může vnitřně dělit na jednotlivé užitkové typy nebo územní či zájmové oblasti.

III. Účel řádu plemenné knihy a jeho naplňování

III.1. Účelem řádu plemenné knihy (dále ŘPK) je stanovit pravidla a podmínky pro používání metod šlechtění a cílevědomé reprodukce tak, aby tato činnost byla, za podpory ze státních prostředků, nástrojem ke zvyšování genetické hodnoty a výkonnosti dané populace koní. Stanoví pravidla vedení Plemenné knihy, která je pro tento účel zřízena. Cílem je rentabilní chov produkující koně schopné úspěšné konkurence v nejvyšších mezinárodních soutěžích, prosperita a konkurenceschopnost jednotlivých chovů i dané populace jako celku v mezinárodním měřítku.

III.2. Pro naplnění výše uvedeného účelu nositel PK sám nebo ve spolupráci s jinými organizacemi zejména:

- stanoví ve šlechtitelském programu chovný cíl, program a metody šlechtění a metody zjišťování a testování vlastností a znaků plemenných zvířat,
- navrhuje státním orgánům konkrétní způsob a formu podpory šlechtění a reprodukce ze státních prostředků tak, aby tato činnost naplňovala účel ŘPK,
- usměrňuje průběh šlechtění a hodnotí vývoj populace,
- aktivně vytváří podmínky pro zavádění a využívání všech nových poznatků vědy a vývoje do chovatelské praxe a podporuje vědecké a vývojové aktivity, které mohou napomoci k rychlejšímu naplnění chovného cíle,
- stanovuje parametry pro výběr plemenných zvířat určených k reprodukci populace a provádí jejich výběr,
- registruje chovy, plemenná zvířata a jejich potomstvo v plemenných knihách,
- stanovuje a potvrzuje původ a hodnotu plemenných zvířat,
- navazuje a udržuje styky se zahraničními organizacemi obdobného poslání,
- zveřejňuje informace o dosažených výsledcích v rámci PK a hodnotách vybraných zvířat.

III.3. Při zpracování řádu byly respektovány základní aspekty užívané v plemenné knize slovenský teplokrevník ve SR a v plemenných knihách chovatelsky vyspělých zemí tak, aby byly vytvořeny předpoklady k mezinárodní spolupráci a obecnému vzájemnému uznávání výsledků šlechtění a plemenářské práce.

IV. Vedení plemenné knihy

IV.1. PK CS je zřízena jako otevřená, a to ve smyslu předpokládaného dalšího přílivu cizích genů.

IV.2. Plemenná kniha je vedena formou počítačové databáze v ústředním počítači a je průběžně aktualizována vlastními údaji a přebíráním dat z centrální evidence koní, vedené určenou organizací. Forma kartoték a registrů má stejnou platnost pokud je zajištěna průběžná aktualizace.

IV.3. PK spolupracuje s jednotlivými inseminačními stanicemi, reprodukčními centry a připouštěcími stanicemi koní zejména v oblasti výběru a využití hřebců a sladění metodiky získávání potřebných podkladů pro evidenci plemenitby a přebírá jejich údaje potřebné pro vedení PK.

IV.4. Správa, údržba a novelizace software PK je zajišťována v návaznosti na vedení ústřední evidence koní. Změny software je možno provádět jen se souhlasem nositele plemenné knihy.

IV.5. Nositel PK může smluvně pověřit vedením PK jinou organizaci.

IV.6. Způsob provádění jednotlivých operací, vedení a uchování dokladů a zjišťování a ověřování údajů vychází z citovaného zákona a vyhlášek (viz. II.1.) a je rovněž upraven příslušnými pokyny pro automatizované zpracování dat a prováděcími pokyny, resp. předpisy je doplňujícími a nahrazujícími.

IV.7. PK CS v ČR spolupracuje s PK Slovenský teplokrevník ve Slovenské republice formou vzájemné informovanosti a výměny údajů o výsledcích šlechtění a zařazování plemenných koní do PK konkretizované v roční souhrnné zprávě. Rovněž se předpokládá účast zástupců spolupracujících PK v jednotlivých hodnotitelských komisích.

V. Orgány plemenné knihy

V.1. Členská základna - je tvořena chovateli zapsanými v rejstříku chovů.

V.2. Rada plemenné knihy (dále RPK) - je nositelem PK zřízena pro řízení PK. RPK je minimálně pětičlenná, jednotlivé členy RPK (šlechtitele) jmenuje nositel PK na návrh

členské základny na dobu 4 let, případně je i odvolává. RPK je za svou činnost odpovědná nositeli PK.

Úkolem a pravomocí RPK je zejména:

- organizační a technické řízení PK podle ŘPK,
- stanovení metodických postupů vedení PK a zásad kontroly dědičnosti a vlastní užitečnosti,
- podpora zavádění nových perspektivních metod šlechtění a plemenitby,
- stanovení kritérií pro výběr a zápis zvířat do PK,
- kontrola plnění podmínek pro zápis do PK a vedení PK,
- projednávání nestandardních situací, jejich řešení a povolování možných výjimek z jednotlivých ustanovení ŘPK,
- navrhování znění finančního řádu a rozpočtu PK.

V.3. Hlavní šlechtitel, kterého na návrh RPK jmenuje nositel PK stojí v čele RPK, řídí její činnost a zastupuje ji navenek.

V.4. Pro hodnocení koní jmenuje RPK hodnotitelské komise na jeden rok nebo na konkrétní akci.

V.5. Sporná či nesouhlasná rozhodnutí Rady PK nebo hodnotitelské komise řeší nositel PK.

V.6. Pro kontrolu dodržování ŘPK je zřízena tříčlenná kontrolní komise jejíž členy jmenuje na dobu 4 let nositel PK. Kontrolní komise je za svou práci odpovědná nositeli PK.

VI. Členění plemenné knihy

VI.1. PK zahrnuje:

- rejstřík chovatelů
- připouštěcí rejstřík
- plemenný registr

VI.1.1. V rejstříku chovatelů jsou evidovány všechny chovy, které se přihlásí k PK.

VI.1.2. V připouštěcím rejstříku jsou evidována všechna připuštění, inseminace a transfery embryí. Připouštěcí rejstřík je tvořen jednotlivými připouštěcími lístky.

VI.1.3. V plemenném registru je registrováno potomstvo hřebců a klisen zapsaných v PK.

VI.1.4. Zvláštní funkční skupinu tvoří elitní zvířata. Jsou vybírána podle kritérií daných RPK, označována v záznamech PK, netvoří však samostatný oddíl PK.

VI.2. PK obsahuje oddíl plemenné knihy hřebců, oddíl plemenné knihy klisen a přípravný oddíl plemenné knihy klisen označený jako pomocná plemenná kniha klisen.

VII. Zápis do plemenné knihy

Podmínky pro zápis a způsob zápisu do PK se řídí ustanovením tohoto Řádu a rozhodnutím Rady PK.

VII.1. Jednotlivé chovy se registrují v PK zápisem prvního vlastního koně do PK.

VII.2. Zápis plemenných hřebců do PK

VII.2.1. Hřebci se zapisují do PK jednotlivě na základě přihlášky podané majitelem daného hřebce nebo majitelem jejich importovaného spermatu, který sperma do ČR importoval.

VII.2.2. Do PK je zapsán hřebec, který je vybrán do plemenitby. Zápis do PK má trvalou platnost, výběr do plemenitby může být omezen.

VII.2.3. O výběru hřebce do plemenitby a zápisu do PK rozhodne hodnotitelská komise nositele PK při zkouškách hřebců, na svodech hřebců nebo v chovatelských zařízeních.

VII.2.4. Při výběru do plemenitby chovatel předloží:

- Potvrzení o původu s min. 4mi známými generacemi,
- doklad o genetickém typu hřebce,

- rentgenové snímky spodních částí končetin a následně střílkových kostí předních končetin a hlezenních kloubů, pokud je toto podle Šlechtitelského programu požadováno,
- výsledek testů nebo zkoušek výkonnosti podle požadavků uvedených ve Šlechtitelském programu, pokud je pro daného hřebce požadován.

VII.2.5. Výběr do plemenitby je prováděn způsobem stanoveným ve Šlechtitelském programu, přičemž může být časově omezen.

Podle těchto požadavků je hřebci udělen:

- základní výběr,
- výběr,
- definitivní výběr,
- mimořádný výběr.

VII.3. Zápis klisen do PK

VII.3.1. Klisny se do PK zapisují jednotlivě na základě přihlášky podané chovatelem klisny, a to především na svodech klisen, při zkouškách výkonnosti, v testačních nebo chovatelských zařízeních.

VII.3.2. Hodnocení a zápis klisen do PK provede hodnotitelská komise nebo hodnotitel. Při zápisu se klisna zařadí do příslušného oddílu PK.

VII.3.3. Klisny se do PK zapisují převážně v kalendářním roce, ve kterém dosáhnou věku 3 let a více. V odůvodněných případech zejména u individuálních chovatelských programů je možné zapsat do PK i klisny nižšího věku.

VII.3.4. Při zápisu klisny majitel předloží:

- Průkaz koně a další doklady vyžadované jednotlivými oddíly PK
- výsledek hodnocení klisny
- případně výsledky zkoušek výkonnosti a další podklady, které mohou mít vliv na zařazení klisny do jednotlivých oddílů PK.

VII.3.5. Pro zápis do hlavního oddílu plemenné knihy klisen (HPKK) je požadováno předložení Potvrzení o původu vystaveného mateřskou PK, oboustranně prokazatelný původ do 3. generace předků, průměrná výsledná známka posuzovaných znaků nejméně 6,1.

VII.3.6. Do pomocné plemenné knihy klisen (PPKK) se zapisují klisny s dostatečně vyjádřeným typem, odpovídajícím souladem a korektností tělesné stavby s únosnými vadami exteriéru, které nevyhovují požadavkům hlavního oddílu PK. Zápis do PPKK je podmíněn schválením RPK.

VIII. Označování a pojmenování koní

VIII.1. Označování a identifikace jsou specifikovány vyhláškou č. 136/ 2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Koně označování po 30.6.2009 musí být označeni slovním a grafickým popisem a elektronickým identifikátorem.

VIII.2. Označení příslušnosti koně k PK se může vypálit do levého stehna při hodnocení mladých koní symbolem CS, a to podle bližšího upřesnění, které vydá RPK.

VIII.3. Při zápisu plemenných zvířat do PK se příslušnost zvířete k PK označuje v identifikačních dokumentech koně.

VIII.4. Vlastnické výžehy mohou být provedeny na pravém stehně po schválení výžehu nositelem PK.

VIII.5. Hřebci jsou pojmenováni jménem, jehož začáteční písmeno je stejné jako začáteční písmeno jména jeho otce. Jednou přidělené jméno se nesmí použít pro jiného hřebce dříve

než po uplynutí min. 2 generací. Výjimku tvoří praví bratři stejného jména, kteří se rozliší dodatkem I, II atd.

VIII.6. Rozhodnutí o pojmenování plemenných klisen přísluší chovateli, doporučuje se, aby při pojmenování klisen zapsaných v PK začínalo jméno klisny stejným písmenem jako jméno její matky.

IX. Stanovení a ověřování původu koní a údajů o hodnotě zvířat

IX.1. Dokladem pro stanovení původu koní je řádně vyplněný a potvrzený Přípouštěcí lístek. Druhopis nebo kopii přípouštěcího lístku může vystavit pouze vystavitel originálu (pokud to není možné vystaví jej nositel PK).

IX.2. Hodnověrnost údajů o zabřeznutí klisny a narození hříběte uvedených v Přípouštěcím lístku se ověřuje na základě zásad pro vedení centrální evidence koní.

IX.3. Zjištěný původ koně se ověřuje:

- u všech hříbat narozených po inseminaci nebo transferu embrya na žádost chovatele,
- u hříbat namátkově na žádost majitele hřebce-otce hříběte, majitele spermatu použitého k inseminaci, majitele klisny nebo kontrolního orgánu PK,
- na žádost RPK nebo Kontrolní komise PK v případech různých nesrovnalostí nebo nejasností,
- náklady na provedení ověření původu hradí žadatel.

X. Potvrzení o původu koně

X.1. Potvrzení o původu koně (dále POP) vystavuje a potvrzuje uznané chovatelské sdružení - nositel PK.

X.2. Podkladem pro vystavení POP je řádně vyplněný a potvrzený Přípouštěcí lístek s řádně vyplněnými a potvrzenými údaji o narození a registraci hříběte.

X.3. POP se vystavuje pro potomstvo zapsané v Plemenném registru a pro tento účel rovněž pro embrya od rodičů zapsaných v PK.

X.4. Nositel PK vede přehled o vydaných POP. Změny, opravy a doplňky v POP smí provádět pouze nositel PK, resp. smějí být prováděny pouze s jeho souhlasem.

XI. Finanční řád

XI.1. Vedení PK je účelovou činností vykonávanou ve prospěch členské základny PK.

Nezbytné náklady na vedení PK a zajišťování technického a organizačního rozvoje PK jsou hrazeny z poplatků za provedené úkony, z dotací a z dalších aktivit PK.

XI.2. Výši poplatků za jednotlivé úkony prováděné v rámci PK a způsob hospodaření určuje Finanční řád, který je součástí ŘPK. Znění finančního řádu stanoví a kontroluje RPK, nositel PK jej potvrzuje.

XII. Kontrola dodržování ŘPK

Kontrolou dodržování ŘPK, vedení PK a vydávání potvrzení o původu je pověřena kontrolní komise (viz. V.5.). O zjištěných nedostatcích neprodleně informuje radu plemenné knihy, která je řeší. Kontrolní komise podává nositeli PK každoročně přehlednou zprávu o své činnosti.

Každý chovatel je oprávněn hlásit veškeré zjištěné nedostatky nebo nesrovnalosti v dodržování ŘPK, vedení PK nebo vydávání potvrzení o původu Radě PK nebo kontrolní komisi.

XIII. Ustanovení konečná

Řád PK ST vstupuje v platnost dnem schválení MZeČR. Současně s nabytím platnosti tohoto ŘPK se ruší platnost dosavadního ŘPK schváleného MZe ČR dne 13.10.1995.

XIV. Řád výžehů

Výžehy plemenné příslušnosti: **CS**

Šlechtitelský a selekční program plemene Slovenský teplokrevník chovaný v České republice

I. Šlechtitelský záměr

K významným změnám v chovu a šlechtění koní dochází zejména v souvislosti s využitím nových netradičních reprodukčních metod, inseminace a transferu embryí. Chov koní pro jezdecký sport se stává mezinárodní záležitostí, migrace genů je vysoká a s dalším rozvojem inseminace se stále zvyšuje. Stírají se hranice mezi jednotlivými státy či chovatelskými oblastmi i mezi jednotlivými plemeny, vznikají nové linie i rodiny sportovních koní, vzniká mezinárodní syntetická populace sportovní kůň. Je zřejmé, že migrace genů v populaci sportovního koně bude stále intenzivnější a jeho chov se stane celosvětovou záležitostí podobně, jako je tomu u anglického plnokrevníka. Využití nových reprodukčních metod bude stále významněji ovlivňovat proces šlechtění a chovu. Stále více se bude využívat genetického potenciálu nejlepších světových jedinců - hřebců prostřednictvím inseminace, ale i klisen prostřednictvím transferu embryí, jehož využití je teprve na samém počátku. Celý tento vývoj směřuje k jednotnému světovému patrně pouze regionálně dělenému syntetickému plemeni - sportovní kůň.

Základní filozofie při stanovení šlechtitelského záměru vychází z následujících hledisek:

- ve šlechtitelském procesu je soustavně a významně využíváno aktuálně nejlepší světové krve importem genofondu,
- šlechtění je založeno převážně na kontrole dědičnosti, dále pak na kontrole vlastní výkonnosti a na posouzení exteriéru a interiéru chovných koní a jejich potomstva,
- šlechtění vychází z předpokladu genetického zisku každé následné generace,
- cílem šlechtění je dosáhnout v co nejkratší době co nejvyššího genetického zisku,
- ve šlechtitelském procesu je využíváno všech nových, prakticky realizovatelných poznatků z oblasti genetiky, šlechtění a reprodukce.

II. Chovný cíl

Chová se ušlechtilý, korektní a výkonný jezdecký kůň, který je svými vlohami předurčen pro jezdecký sport.

Kriteria výběru jsou:

- původ,
- vnější vzhled,
- skokové vlohy a mechanika pohybu,
- vnitřní vlastnosti jako vlohy pro výkon, ochota k práci, charakter, temperament a zdraví.

II.1. Původ

Žádoucí je homogenní původ vycházející z nejlepších světových linií a rodin, ve kterých jsou pevněji geneticky fixovány požadované vlastnosti a znaky, a ve kterých se opakovaně vyskytují vynikající jedinci.

II.2. Vnější vzhled

Barva: všechny barvy

Typ: žádoucí je typ elegantního a harmonického jezdeckého koně dlouhých linií, zdůrazněný výrazem a ušlechtilostí s jasným pohlavním výrazem u hřebců a klisen.

Tělesná stavba: žádoucí je celková harmonická stavba těla, která dává předpoklady pro dlouhodobý sportovní výkon s korektním fundamentem, pravidelným postojem končetin a souladem jednotlivých tělesných proporcí. Klouby, kosti a šlachy mají být jasně zřetelné.

Kohoutková výška má u tříletých koní dosahovat 160 až 170 cm KVH.

II.3. Skokové vlohy a mechanika pohybu

Vyžaduje se koordinované, mohutné, stylové a pozorné skákání, které svědčí o klidu a inteligenci. V průběhu skoku je žádoucí zřetelné sebrání, rychlý a dynamický odraz při odskoku, rychlé skládání končetin, vyklenutý hřbet s jasně vyniklým kohoutkem a dolů sehnutým krkem při otevřené zadní noze (baskule). Má být zachován rytmus skoku i cvalu.

Žádoucí jsou energické a prostorné chody v taktu (krok 4takt, klus 2takt, cval 3takt). Pohyb má pružně a energicky vycházet ze zadní končetiny, přes lehce kmitající hřbet se má přenášet na volně z plece vyrážející přední končetinu. Směr pohybu končetin má být rovně směrem dopředu. Cval má být při jasném vznosu elastický, vznosný, lehce nesený při přirozeném napřímení a rovnováze.

II.4. Vnitřní vlastnosti

Žádá se snadno jezditelný, všestranně nadaný, k výkonu pohotový a výkonu schopný kůň. Má být nekomplikovaný, lehce ovladatelný, současně ale pracovitý a spolehlivý, silných nervů, s dobrým charakterem a klidným, vyrovnaným temperamentem. Dále se vyžaduje dobré, pevné zdraví, schopnost snášet fyzické i psychické zatížení, přirozená plodnost, bez dědičných vad.

III.. Metody chovu

III.1. Metodou k dosažení chovného cíle je především:

- rychlé zlepšení genofondu šlechtěné populace koní zajištěné především intenzivním reprodukčním využitím importovaných nebo zapůjčených hřebců nejlepší světové krve nebo importem jejich zmrazeného semene,
- vytvoření podmínek pro maximální zkrácení generačního intervalu u hřebců prověřovaných základním stupněm kontroly dědičnosti, a to zejména pro:
  - včasné zařazování vybraných mladých hřebců do chovu,
  - získání potřebného počtu potomků během jedné - prvé připouštěcí sezony,
  - včasné a objektivní posouzení vlastní výkonnosti potomků testovaných hřebců v co největším testovaném souboru,
- efektivní využití výsledků kontroly dědičnosti a vlastní výkonnosti ve šlechtitelském procesu zejména pro selekci hřebců,
- maximální využití vyselektovaných hřebců v plemenitbě zejména formou inseminace čerstvým i zmrazeným spermatem,
- hodnocení, selekce a reprodukční využití vybraných klisen i za použití moderních reprodukčních metod embryotransferu,
- praktické využití všech posledních poznatků při řešení nových šlechtitelských a reprodukčních biotechnologických metod,
- vytváření podmínek pro kvalitní odchov hříbat a výcvik mladých koní, pro testaci a prezentaci produktů chovu v tuzemsku i v zahraničí.

III.1. Použití jiných plemen

Pro dosažení chovného cíle je přípustné používat všech plemen, případně populací koní, které disponují žádanými vlastnostmi. Výběr chovných zvířat se provádí výlučně podle kritérií, která mají pro jezdeckého koně pro sport podstatný význam. Lze zařadit jedince ostatních plemen odpovídající chovnému cíli dle šlechtitelského programu.

III.2. Metody plemenitby

Pro zajištění plemenitby je žádoucí využívat moderních reprodukčních metod zejména inseminace a v možné míře rovněž transferu embryí. Inseminace se doporučuje především u vybraných kvalitních, krátkodobě v chovu využívaných hřebců (importovaných či

zapůjčených), testačních hřebců pro potřebu kontroly dědičnosti a u hřebců kladně prověřených kontrolou dědičnosti nebo vlastní výkonnosti.

Inseminace dlouhodobě konzervovaným (zmrazeným) spermatem je žádoucí využít zejména při importu žádaných genofondů vybraných jedinců a při upevňování charakteristických znaků jednotlivých linií či jedinců např. metodou tzv. vertikální příbuzenské plemenitby.

Metody transferu embryí je žádoucí využívat především pro reprodukční využití vybraných klisen využívaných ve sportu, vybraných mladých klisen po dosažení pohlavní dospělosti (pro zkrácení generačního intervalu ve vlastních šlechtitelských programech chovatelů) a u velmi kvalitních klisen s cílem získání většího počtu potomstva.

IV. Kriteria výběru a způsob hodnocení

IV.1. Původ

Hodnotí se výkonnost a především chovná hodnota otce, otce matky a otce matky matky, případně matky a matky matky, sourozenců a dalších příbuzných. Při hodnocení původu se vychází především z hodnocení plemenků podle výkonnosti potomstva i podle vlastní výkonnosti každoročně vydávané WBFSH, výsledků šampionátů mladých koní a jednotlivých národních šampionátů a dalších významných soutěží. Rovněž se hodnotí stabilita a míra fixace požadovaných výkonnostních znaků v rodině nebo linii a stupeň a účelnost použité příbuzenské plemenitby.

IV.2. Hodnocení vnějších znaků

Hodnocení klisen a hřebců se provádí především na svodech tak, aby mohla být hodnocená zvířata porovnána s co největším počtem jiných předváděných zvířat.

Hodnocení se provádí podle následujícího schématu:

- a) typ
- b) horní linie
- c) přední končetiny
- d) zadní končetiny
- e) krok
- f) klus
- g) cval

Díličí kriteria se posuzují podle následujících známek:

- 9 a 10 - vynikající
- 7 a 8 - dobrý
- 5 a 6 - dostatečný
- 3 a 4 - špatný
- 1 a 2 - nedostatečný

Výsledná známka je aritmetickým průměrem známek a) – g).

IV.3. Výkonnostní zkoušky

IV.3.1. Způsob provedení

- řídí se metodickými pokyny RPK a pravidly České jezdecké federace nebo jiných organizací oprávněných k provádění zkoušek výkonnosti.

IV.3.2. Výkonnostní zkoušky hřebců

Za výkonnostní zkoušky hřebců jsou považovány:

- a) zkouška vloh a vlastností jezdeckého koně
- b) sportovní výsledky dosažené v klasických jezdeckých disciplínách
- c) staniční zkouška

- d) dostihové výsledky u plnokrevných koní
- e) hodnocení v odchovně hřebečků

IV.3.3. Výkonnostní zkoušky klisen

Jako podklad pro posouzení výkonnosti klisen platí následující zkoušky, jejichž způsob provedení stanoví RPK:

- a) jednodenní zkouška pod sedlem nebo v zápřeži
- b) sportovní výsledky dosažené v klasických jezdeckých disciplínách, zejména v soutěžích mladých koní, případně i v překážkových dostizích

IV.3.4. Výkonnost potomstva

Při hodnocení výkonnosti potomstva se zohledňují následující výsledky:

- a) přehlídky a hodnocení hříbat v odchovnách
- b) licentace hřebců, přehlídky klisen a zápisy do PK
- c) výkonnostní zkoušky hřebců a klisen
- d) výsledky dosažené v klasických jezdeckých disciplínách, zejména v soutěžích mladých koní, případně i v překážkových dostizích

IV.3.5. Hodnocení výsledků

Výsledky získané na základě výběrových kritérií mohou být v celém rozsahu nebo jen částečně shrnuty do chovné hodnoty zvířete. Odhad chovné hodnoty se provádí podle všeobecně uznávaných a vědecky doložených metod. Přitom je žádoucí vyloučit rozdíly ve výkonnosti, které nejsou geneticky podmíněny. Zvláštní důraz se klade na výsledky získané potomky hřebců testovaných kontrolou dědičnosti, a to zejména v chovatelských soutěžích.

IV.4. Posuzování dědičných vad a anomálií

Veškeré dědičné vady a anomálie jsou nežádoucí.

V. Výběr hřebců do plemenitby - licentace hřebců

V.1. Předpokladem licentace je splnění následujících podmínek:

- původ hřebce musí odpovídat požadavkům výběru (V.1.),
- předložení Potvrzení o původu,
- předložení výsledků výkonnostních zkoušek,
- předložení rentgenových snímků spodních částí končetin a dodatečně snímků střílkové kosti spolu se snímky hlezenních kloubů u mladých hřebců, kteří žádají nebo jim byl udělen základní výběr (bod VI.5.6.a).

V.2. Před licentací musí být přezkoušena identita hřebce, hřebci s nedostatečnou nebo nejasnou identifikací musí být z licentace vyloučeni.

V.3. Předpokladem pro připuštění hřebce k licentaci a pro licentaci samotnou je, že hřelec nevykazuje žádné zdravotní závady, které by ovlivnily schopnost k chovu a jeho chovnou hodnotu, to znamená, že hřelec je prost zákonem uvedených závad, anomálií varlat a chrupu, šikmo nasazeného ocasu, operačních zásahů provedených za účelem úprav těla stejně jako dalších chorob. Licentační komise má právo nařídit případná další vyšetření.

V.4. U hřebců využívaných v plemenitbě pouze prostřednictvím importovaných inseminačních dávek je podmínkou pro licentaci předložení:

- kopie Potvrzení o původu
- kopie dokladu o stanovení genetického typu
- kopie potvrzení o výběru do plemenitby v zahraničí
- případně výsledky zkoušek výkonnosti

V.5. Licentační rozhodnutí

V.5.1. Licentační rozhodnutí zní:

- vybrán
- nevybrán

Licentační rozhodnutí "vybrán" může být uděleno pokud hřebec splní všechny požadavky uvedené v odstavci IV.1.-4.

V.5.2. Rozhodnutí o licencaci musí být veřejně ohlášeno v průběhu licentace. Rozhodnutí "vybrán" se zapíše do chovatelských záznamů.

V.5.3. K licencaci nejsou připuštěni hřebci, kterým byla podána nějaká dopingová látka nebo zakázaný lék uvedený v seznamu nebo byl proveden určitý zákrok nebo manipulace směřující k ovlivnění výkonnosti nebo schopnosti k pohotovosti k výkonu. Licentační komise je oprávněna nařídít kontrolu medikace.

V.5.4. Licentace se musí odvolat:

- pokud předpoklad pro její vyhlášení není předložen,
- pokud některý z jejích předpokladů odpadl,
- pokud se dodatečně objeví závažné zdravotní problémy.

Licentace se může odvolat pokud je spojena s podmínkou, která nebyla ve stanovené lhůtě splněna.

V.5.5. Proti rozhodnutí o licencaci může majitel hřebce podat odvolání. Lhůta pro odvolání trvá čtyři týdny od oznámení rozhodnutí. Odvolání se musí podat písemně s odůvodněním. Nositel PK respektive RPK projedná a případně ustanoví novou hodnotící komisi a určí místo a čas pro nové představení hřebce.

V.5.6. Zlicentováni jsou hřebci, kterým byl udělen jeden z následujících druhů výběrů do plemenitby:

a) Základní výběr

- je udělován hřebcům, kteří absolvovali buď zkoušku vloh a vlastností jezdeckého koně nebo staniční zkoušku (IV.3.2.a), c), hodnotí se zejména:

- původ,
  - vnější znaky,
  - skok ve volnosti,
  - mechanika pohybu,
  - u hřebců, kteří absolvovali staniční zkoušku její výsledek,
  - případně další znaky podle požadavků RPK,
- vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě jednu připouštěcí sezónu, a to následující po uděleném výběru. Rozhodnutím RPK může být toto oprávnění prodlouženo vždy o 1 další připouštěcí sezónu, a to nejvýše dvakrát.

b) Výběr

- je udělován hřebcům ve stáří 5 a více let na základě výsledků vlastní výkonnosti a zkoušek výkonnosti,

- předpokladem pro udělení výběru je splnění minimálních výkonnostních kritérií, která každoročně stanoví RPK. Hodnotí se především:

- přední umístění v chovatelských soutěžích zejména v soutěžích KMK (do 5. místa mezi hřebci ročníku KMK) nebo umístění do 5. místa v národních šampionátech nebo přední umístění v soutěžích vyšší a nejvyšší obtížnosti (ST, T a TT) v klasických jezdeckých disciplínách (3 soutěže ST do věku 9 let nebo 2 soutěže T, v obou případech každá soutěž do 4 trestných bodů),

- původ, vnější znaky a mechanika pohybu,
- vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě, přičemž toto oprávnění musí být každoročně rozhodnutím hodnotitelské komise nebo RPK obnovováno bez nutnosti dalších zkoušek.

c) Definitivní výběr

- je udělován především hřebcům kladně prověřeným základním stupněm kontroly dědičnosti provedeným na základě vyhodnocení výsledků šestiletého potomstva podle

kriterií stanovených každoročně RPK. Tento výběr je definitivní a může být zrušen pouze rozhodnutím RPK vydaným na základě změněných skutečností.

d) Výběr pro hřebce licentované v rámci jiné plemenné knihy

- je udělován hřebcům působícím v plemenitbě v rámci jiné plemenné knihy podobného zaměření, hodnotí se zejména:

- původ,
- vnější znaky a mechanika pohybu,
- případné výsledky zkoušek výkonnosti a kontroly dědičnosti získané v rámci jiné plemenné knihy,
- vybraní hřebci jsou oprávněni působit v plemenitbě, přičemž toto oprávnění musí být každoročně rozhodnutím hodnotitelské komise nebo RPK obnovováno bez nutnosti dalších zkoušek nebo může být rozhodnutím RPK definitivní.

e) Výběr hřebců plemen běžně nevyužívaných v jezdeckém sportu

- je udělován hřebcům zejména plemen anglického plnokrevníka, arabského koně, případně jiných plemen cílevědomě pro šlechtitelský záměr využitelných, hodnotí se zejména:

- původ,
- vnější znaky a mechanika pohybu,
- případně výkonnost např. výsledky v dostizích, distančních a jiných soutěžích,
- posuzují se rovněž další důvody a okolnosti vztahující se k chovnému využití daného hřebce.

- výběr musí být rozhodnutím hodnotitelské komise nebo RPK každoročně obnovován.

f) Výběr pro hřebce využívané v plemenitbě pouze prostřednictvím importovaných inseminačních dávek spermatu

- je udělován hřebcům využívaným v plemenitbě v rámci jiné plemenné knihy podobného zaměření, hodnotí se zejména:

- původ,
- případné výsledky zkoušek výkonnosti a kontroly dědičnosti získané v rámci jiné plemenné knihy,
- jiné známé skutečnosti se vztahem k chovné hodnotě hřebce,
- výběr musí být rozhodnutím hodnotitelské komise nebo RPK každoročně obnovován nebo může být rozhodnutím RPK definitivní.

g) Mimořádný výběr

- výběr může být mimořádně udělen ve zdůvodněných případech na žádost chovatele pro účel naplnění jeho vlastního chovatelského záměru nebo programu. Výběr je omezen časově nebo kvantitativně. RPK posoudí slučitelnost daného chovatelského záměru s chovným cílem a chovatelskou filozofií PK CS a případně následně stanoví další podmínky udělení výběru pro každý konkrétní případ.

VI. Testace potomstva

Testování potomstva pro účely kontroly dědičnosti a vlastní výkonnosti včetně vyhodnocení výsledků bude prováděno na základě smluvní dohody s Českou jezdeckou federací v rámci soutěží Kriteria mladých koní a případně dalších regulérních soutěží v klasických jezdeckých disciplínách.

VII. Testační odchovny hřebečků

Provoz v testačních odchovnách se řídí provozním řádem. Tento řád upřesňuje předepsanou evidenci, zoohygienické požadavky a zásady odchovu.

Testační odchovny jsou zřizovány pro kvalitní odchov hřebečků a zajištění možnosti časného získávání informací o kvalitě plemeníků využívaných v chovu. Účelem testace je vyhodnocování kontroly dědičnosti plemenných hřebců a vlastní užitkovosti testovaných hřebečků po vybraných plemenicích ve srovnatelných podmínkách.

Za testační odchovnu lze považovat zařízení, kde je možnost odchovávat, připravovat a základní zkoušku vykonávat s minimálně 10 hřebečky jednoho ročníku.

Testační odchovna musí být vybavena minimálně:

- řádně oplocenými pastvinami s možností napájení a rozlohou pastviny na jednoho hřebečka 0.3 ha / do 1 roku stáří, 0.4 ha/ od 1 roku do 3 let,
- vyhovující stáji pro volné ustájení s možností individuálního příkrmování,
- pevnou plochou pro posuzování a předvádění koní,
- pohybovou dráhou pro posouzení mechaniky pohybu a skokového projevu,
- možností odděleného odchovu jednotlivých ročníků,
- kvalitním personálem se základními znalostmi zoohygieny a zákroků první pomoci při ošetření drobných zranění před přivoláním veterinárního lékaře.

Pro vykonávání základních zkoušek výkonnosti - možnost boxového ustájení s kapacitou minimálně 10 boxů, možnost přípravy a předvádění koní za jakýchkoli povětrnostních podmínek a kvalitní jezdecký personál. Testační zařízení musí garantovat celou testaci včetně závěrečné zkoušky.

VIII. Zkušební řád výkonnostních zkoušek

VIII.1. Výkonnostní zkoušky hřebců - zkouška vloh a vlastností jezdeckého koně.

Zkouška je určena pro vybrané hřebce, kteří v kalendářním roce konání zkoušky dosáhnou věku dvou let, zkouška se provádí v měsíci listopadu až prosinci. Hodnocení provádí minimálně pětičlenná hodnotitelská komise. Aritmetický průměr známek všech hodnotitelů je výsledkem zkoušky. Konkrétní technické podmínky stanovuje RPK před vypsáním zkoušky.

Hodnotí se

- mechanika pohybu
- skok ve volnosti
- vnitřní vlastnosti

VIII.1.1. Mechanika pohybu

- hodnotí se známkou 1 - 10 ve všech třech základních chodech (krok, klus, cval),
- při hodnocení se posuzuje:
  - mechanika pohybu v kroku a klusu na ruce
  - mechanika pohybu při předvedení ve volnosti

VIII.1.2. Skok ve volnosti

- zkouška se provádí v kryté hale nebo na jízdárně při volném pohybu na 3 překážkách, z nichž poslední se zvyšuje na maximální výšku 130 cm,
- hodnotí se skokové vlohy a styl skoku tak, jak je stanoveno v chovném cíli, a to známkou 1 - 10,
- třetí chyba (zastavení nebo shození překážky) nebo nepřekonání výšky 110 – 120 - 130 cm zkoušku končí s hodnocením 0 bodů.

VIII.1.3. Vnitřní vlastnosti

- hodnotí se v průběhu celé výkonnostní zkoušky,
- posuzují se vlastnosti požadované v chovném cíli a hodnotí se známkou 1 - 10.

VIII.2. Výkonnostní zkouška hřebců – staniční test.

Zkouška je určena pro vybrané mladé hřebce, kteří v roce konání zkoušky dosáhnou věku min. 3 let. Zkouška se provádí na závěr staničního testu. Hodnocení provádí minimálně pětičlenná hodnotitelská komise.

Hodnotí se:

- mechanika pohybu,
- jezditelnost,
- skok ve volnosti,
- skok pod jezdcem,
- vnitřní vlastnosti.

Způsob provedení staničního testu je dán metodikou testační stanice odsouhlasené radou plemenné knihy.

VIII.3. Hodnocení hřebečků v testačních odchovnách.

Testaci a hodnocení organizuje oprávněná organizace provozující testační odchovnu. Vlastní hodnocení provádí tříčlenná hodnotitelská komise, kterou určuje předsednictvo SCHCS.

Komise provede na základě písemné přihlášky majitele, potvrzené inspektorem, posouzení a výběr do testačního zařízení. Vybrání mohou být jen hřebečci CS s oboustranně prokazatelným původem do 4. generace předků splňující růstový standard, bez zásadních exteriérových vad. Hřebečci se naskladňují do 31. října ve stáří 5-9 měsíců. Do testační odchovny musí být vybráno minimálně 10 hřebečků teplokrevných plemen, které mají stejný způsob testování a posuzování hřebečků v testačních odchovnách, jednoho ročníku, aby mohl být test zahájen.

Hodnocení v testační odchovně se provádí:

-u odstávčat po ukončení naskladnění

- Posuzuje se:* 1) vzrůst, tělesný rámec, korektnost a zdravotní stav na tvrdém podkladu
2) mechanika pohybu v kroku a v klusu na tvrdém podkladu

Hodnotí se dvěma známkami 1-5.

-u hřebečků jednoletého a dvouletého ročníku před zahájením a po ukončení pastevního období

- Posuzuje se:* 1) vzrůst podle růstových standardů, tělesný rámec, korektnost a pravidelnost pohybu na tvrdém podkladu
2) mechanika pohybu v klusu a překonávání překážek na pohybové dráze – dle plánku v příloze 1 ZŘ
překážka je vysoká: jednoletý ročník – 60-80 cm
dvouletý ročník - 100 cm

Hodnotí se dvěma známkami 1-5.

-u hřebečků tříletého ročníku před zahájením pastevního období

Hodnocení: viz. Základní zkouška výkonnosti hřebců.

Známky jsou zaneseny do dokumentace předepsané Provozním řádem.

Trvání testu je 900 až 960 dní. Test je ukončen základní zkouškou výkonnosti dle ZŘ, kterou provádí tříletý ročník.

Vyřadit hřebce z testu je možno jen komisionálně nebo je vyřazen po úhynu.

VIII.4. Základní zkouška výkonnosti

Je určena pro tříleté klisny, které byly zapsány do PK CS (splňují podmínky zápisu do HPK, chovatel se může rozhodnout pro zkoušku pod sedlem či v zápřeži) a tříleté hřebce odchované v testacích odchovných hřebců.

A) Základní zkoušky výkonnosti (ZZV) klisen.

Hodnotitelská komise je 3-členná a jmenuje, resp. schvaluje ji rada plemenné knihy.

Pořadatele, termíny a místa konání schvaluje RPK.

Klisna může absolvovat 1 ZZV a v případě jejího nedokončení je povolena 1 opravná zkouška výkonnosti.

B) Základní zkoušky výkonnosti hřebců organizuje oprávněná osoba provozující testacích odchovnu. Hodnotitelská komise je nejméně tříčlenná, jmenuje ji RPK.

Hodnocení je stejné jako u klisen (zkouška pod sedlem) a je doplněno o známky :

- za plemenný typ a pohlavní výraz 1 známkou
- za stavbu těla - hodnocení se provádí na tvrdém podkladu 1 známkou
- za výcvik dle metodiky uvedené v ŠP (čl. II.4.)

Jednotlivé známky jsou uvedeny ve zkušebním protokolu.

Zkouška pod sedlem:

- Požadavky: 1) Skok ve volnosti 100-110-120 cm, šířka 110 cm – příloha ZŘ
2) Zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti – viz. příloha ZŘ
3) Kavaletová řada – viz. příloha ZŘ
4) Postupová řada – viz. příloha ZŘ

Zkouška skoku ve volnosti se provádí v bezpečně ohraničeném koridoru vypouštěním z ruky.

Klisna nemůže absolvovat další výšku aniž by bezchybně absolvovala výšku nižší. Třetí chyba (zastavení nebo shoení překážky) na stejné výšce zkoušku končí s hodnocením 0 bodů.

Zkouška mechaniky pohybu a ovladatelnosti se provádí na ohraničeném obdélníku 20 x 60 m. Při celé zkoušce je nařízeno uzdění uzdečkou s jednoduchým stihlem, nejsou povoleny žádné pomocné otěže, martingal, ostruhy a bičik delší 75 cm. Chrániče jsou povoleny jen pro skokovou zkoušku. Jezdce ustrojeného dle pravidel ČJF a čtenáře úlohy zajistí majitel klisny.

Hodnotí se:

- mechanika pohybu při drezurní úloze
- vrozené schopnosti
- pracovní ochota a charakter v průběhu celé zkoušky
- skokové vlohy
- připravenost

Průměr všech známek hodnotitelů je výsledkem zkoušky.
Jednotlivé známky a výsledek zkoušky jsou součástí zkušebního protokolu.

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a výše, přičemž nesmí být jednotlivé známky nižší než 5 bodů.

Zkouška v zápřeži

Zkouška je určena pouze pro klisny.

Zkouší se v jednospřeží ve dvou ojích v lehké zápřeži (kočár nebo bryčka, chomoutové nebo poprsní postroje).

Jízdárna: 40 x 100 m.

Mechanika pohybu a ovladatelnost: drezurní úloha čtená – viz. příloha ZŘ.

Ihned po skončení drezurní úlohy zkouška ovladatelnosti na parkuru dle plánu – viz. příloha ZŘ

Předepsaný chod : klus

Bandáže ani pomocné otěže nejsou povoleny.

Zkouška v tahu: 3x zastavit a znovu zabrat v lehké zápřeži na 100m dlouhé dráze

Lehká zápřež: jednospřeží 2 osoby

Hodnotí se:	1. mechanika pohybu a ovladatelnost	koef. 0,4
	2. schopnosti, ochota	koef. 0,4
	3. připravenost	koef. 0,2

Hodnotitel známky vynásobí koeficientem a sečte. Průměr výsledné známky všech hodnotitelů je výsledkem zkoušky. Do hodnocení se zahrne i chování koní při zapřahání a vypřahání.

Jednotlivé známky jsou uvedeny ve zkušebním protokolu.

Zkoušky úspěšně absolvuje klisna s celkovým hodnocením 6,1 bodů a výše, přičemž nesmí být jednotlivé známky před vynásobením koeficientem nižší jak 5 bodů.

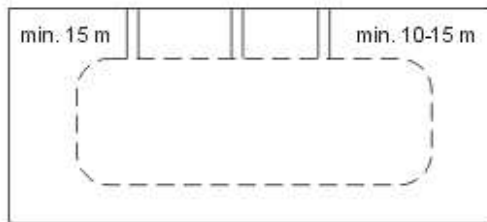
VIII.5. Doklady o hodnocení hřebců a klisen

VIII.5.1. Výsledek každého hodnocení koně a zkoušek výkonnosti bude zaznamenán v příslušném dokladu. Formu a obsah tohoto dokladu určí RPK.

VIII.5.2. Doklad o hodnocení obsahuje minimálně přehledný výsledek hodnocení koně, místo a termín konání, složení hodnotitelské komise a podpisy hodnotitele nebo členů komise.

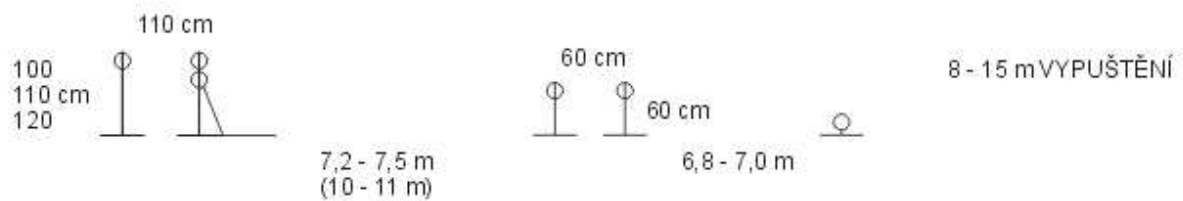
Příloha:

Zkouška ve volnosti

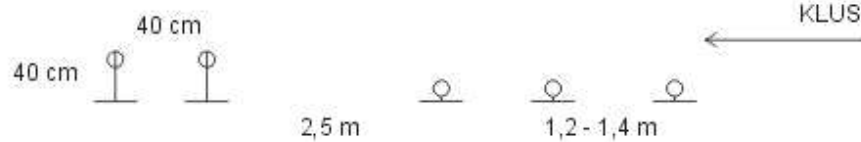

Základní zkouška výkonnosti

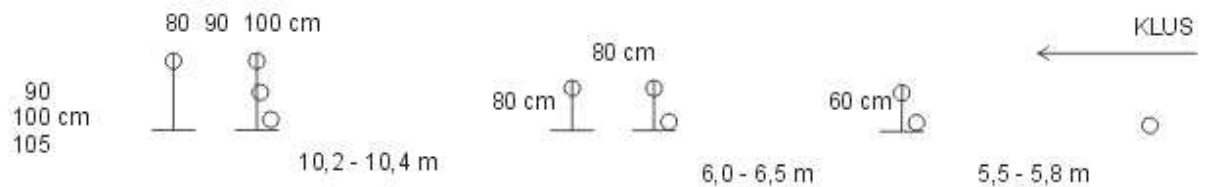
Zkouška ve volnosti

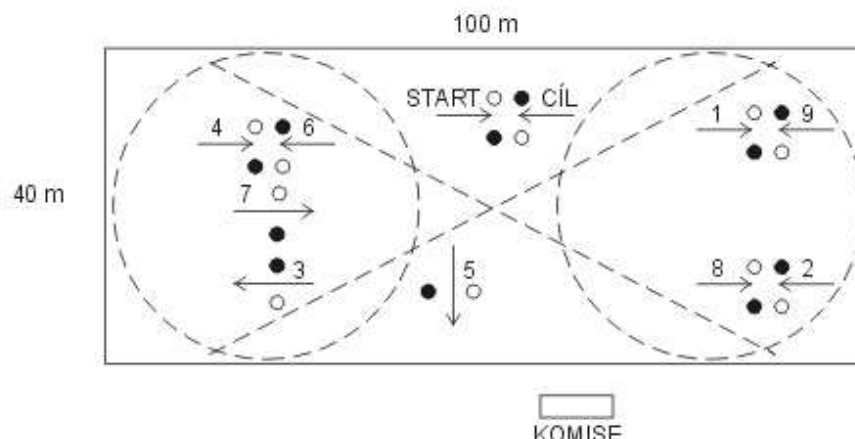
Kavaletová řada

Postupová řada

Plán trasy vozatajského parkuru

Úlohy pro zkoušku mechaniky pohybu a ovladatelnosti

<i>Pod sedlem</i>		<i>V zápřeži</i>	
A	vjezd středním krokem	A	vjezd pracovním klusem
X	stát, pozdrav, středním krokem vchod	X	stát, pozdrav, krokem vchod
C	na pravou ruku	C	na levou ruku
M	Střední klus – lehký 1x kolem	H	pracovní klus
MX	změnit směr – klus prodloužit	FM	střední klus
K	Střední klus – lehký	M	pracovní klus
A	velký kruh 1x kolem	HK	střední klus
A	Střední cval – velký kruh 1x kolem	K	pracovní klus
FM	střední cval	A	pracovní krok
M	Střední cval	FXH	střední krok
C	Střední klus – lehký	H	pracovní klus
HXF	změnit směr – klus prodloužit	MF	střední klus - zvýraznit
F	Střední klus – lehký	F	pracovní klus
A	velký kruh 1x kolem	KH	střední klus - zvýraznit
A	Střední cval a velký kruh 1x kolem	H	pracovní klus
A	Přímo	C	velký kruh (průměr 40 m)
KH	Střední cval	C	Přímo
H	Střední cval	MXK	střední klus
C	Střední klus – lehký	K	pracovní klus
MX	změnit směr – klus prodloužit	A	velký kruh (průměr 40 m)
K	Pracovní klus	A	Přímo
H	střední krok na dlouhých otěžích	C	ze středu
K	střední krok a otěže zkrátit	X	Stát
A	ze středu	X	odjezd krokem
X	stát, pozdrav, odjezd volným krokem na dlouhých otěžích		